

Når systemet svikter, har vi plikt til å rope varsku

Helén Ingrid Andreassen, på vegne av Yngre psykologers utvalg (YPU)

Vi hadde sviktet pasientene om vi ikke hadde sagt ifra om arbeidsvilkårene i psykisk helsevern, skriver leder for Yngre psykologers utvalg, Helén Ingrid Andreassen.

Helén Ingrid Andreassen. Foto: privat

I etterkant av spørreundersøkelsen til Yngre psykologers utvalg (YPU) fra 2022 og i november samme år, har det oppstått flere fagligpolitiske diskusjoner. Dette ønsker vi velkommen. Å få til en debatt om hvordan Psykologforeningen forholder seg til rammevilkårene i psykisk helsevern, var noe av poenget med å gjennomføre undersøkelsen. I forlengelsen av ordskiftet har Helge Holgersen, førsteamanuensis ved Institutt for klinisk psykologi ved UIB, kommet med flere påstander om YPU og den aktuelle

spørreundersøkelsen i Psykologtidsskriftet. Vi ønsker å kommentere disse. Holgersens hovedkritikk handler om at psykologer sutrer for mye når de forteller om belastende arbeidsforhold i psykisk helsevern.

Pasientene er hovedhensynet

Når fagforeninger ønsker endrede rammevilkår og arbeidsforhold, er det ikke uvanlig å bli møtt med karakteristikk som «sutring» eller «klaging». Det kan skje fra arbeidsgiversiden i konflikt, eller fra konkurrerende interessenter.

For helseprofesjoner og hjelpeyrker er det en krevende balansegang. Det er alltid pasientene som er hovedhensynet, og vi har tro på at gode rammevilkår er til det beste for både pasient og behandler. Derfor mener vi det er viktig å bruke stemmen når vi får henvendelser om at rammevilkårene er svært krevende, at de svekker den faglige autonomien og fører til at psykologer ikke får gitt den helsehjelpen de mener er nødvendig.

Les tidligere innlegg i debatten.

En fagforenings oppgave er blant annet å jobbe for å bedre arbeidsforholdene til den faggruppen den representerer. Foreningen trenger at medlemmene påpeker det de opplever som problematisk i arbeidslivet. Det virker lite konstruktivt dersom man da skal akseptere at ord som «klaging» og «sutring» skal bli brukt når noen sier ifra.

Det er alltid pasientene som er hovedhensynet

En konsekvens av slike kommentarer vil kunne være at medlemmer (av foreningen) i fremtiden vegrer seg for å si ifra om viktige erfaringer som foreningen bør vite om.

Aldersdiskriminering?

Både nyutdannede og eldre psykologer har verdifulle erfaringer fra realiteten i arbeidslivet. Og selv om man ikke alltid er opptatt av de samme temaene, bør alle perspektiver være velkomne. For at Psykologforeningen skal kunne fremme psykologers interesser, trenger vi engasjerte medlemmer som tør å si ifra, uavhengig av hvor du er i din arbeidskarriere.

Det faller på sin egen urimelighet når Holgersen spekulerer i om det han kaller sutring fra unge psykologer, handler om at en «generasjon med psykologer» ikke har møtt nok motstand. Det er en bred generalisering som mangler dokumentasjon og troverdighet og fremstår aldersdiskriminerende. Vi ser ingen grunn til å kommentere dette ytterligere.

Videre virker Holgersen å påstå at YPU har ment at psykologer har arbeidsforhold som er verre enn andre helseprofesjoner eller arbeidstakere. Det har YPU verken ment eller skrevet. Vi har ingen interesse av diskusjoner om hvilke helseprofesjoner som er mest belastet i sin jobb. Basert på henvendelser til YPU og spørreundersøkelsen har vi påpekt hvordan dagens rammevilkår virker å skape en krevende arbeidshverdag hvor flere psykologer opplever å ikke få gitt god nok helsehjelp, og hvor de selv strever med samvittigheten og arbeidsmengden.

Systemkritikk

Holgersen etterlyser også mer systemkritikk. Han synes at «mange psykologer skjuler seg bak strukturen istedenfor å stå opp selv». Dette kjenner vi oss ikke igjen i. Det siste årets debatt er jo nettopp psykologer som sier ifra og ikke skjuler sin systemkritikk.

Å ha debatt og åpen kritikk gjennom mediene er viktig i seg selv. Både for at den enkelte skal vite at en ikke er alene, men også for å forme politikerne og opinionen. Hvordan skal man få til endring om man ikke snakker om det som oppleves problematisk? Men dette må selvsagt skje i sammenheng med annet påvirknings- og endringsarbeid. Vi kan forsikre Holgersen og andre om at både YPU og Psykologforeningen som helhet, arbeider på flere fronter for å sikre et sterkest mulig psykisk helsevern.

Upresis formulering

I intervjuet i Psykologtidsskriftet sier Holgersen at YPU konkluderer med at en av fem psykologer har blitt sykmeldt på grunn av jobben. I diskusjon på Facebook peker Holgersen på YPU sitt oppsummeringsnotat av spørreundersøkelsen 2022. Denne ligger åpent på YPU sine nettsider og kan leses av alle. I denne oppsummeringen har det frem til nå stått: «22 (25) prosent av våre respondenter har hatt sykemeldinger der de oppgir at arbeidssituasjonen har vært medvirkende faktor til sykefraværet.

Vi er enige i at dette ble en upresis formulering

YPU tolket dette slik: Omtrent én av fem psykologer blir sykmeldt i løpet av de første årene i jobb på grunn av vanskelige arbeidsforhold.»

Vi er enige i at dette ble en upresis formulering, da vi åpenbart ikke kan konkludere med en kausalitet og at arbeidsforhold er eneste årsak til sykmelding basert på denne spørreundersøkelsen alene. YPU vil endre denne formuleringen i håp om å være tydeligere, og vi takker for påpekningen. Samtidig vil vi presisere at vi i innlegg i tidsskriftet har brukt formuleringen «medvirkende faktor», og ikke påstått en slik direkte sammenheng. Det er også slik vi har kommunisert med politikere. Det er likevel synd at den formuleringen har stått slik, det beklager vi.

Vi i YPU er glade for at våre innlegg og undersøkelser fortsatt skaper debatt. Vi håper det fortsetter. Så håper vi at de som uttaler seg i mindre grad møtes med anklager om sutring eller påstander om for lite motstand i livet, men heller får delta i en debatt om hva vi kan gjøre for at psykisk helsevern skal være et godt sted å jobbe og et godt sted å motta hjelp. Det er dette YPU ønsker å ha fokus på fremover.